אמונת חכמים

אלו מציאות

בבא מציעא, פרק שני

כא. - לג:

הטיפוס הוא שלך

הטיפוס הוא שלך

הטיפוס הוא שלך

אמונת חכמים

מסכת בבא מציעא - פרק שני - אלו מציאות

נכתב בהשראת סדר הדורות לרבנו יחיאל היילפרין (עם הגהות החיד"א)
ומתוך ההגדות המפוזרות בש"ס

כתיבה: נתן חנוכה
עריכה: ניר בן - דוד
עיצוב: אברהם כפיר אדרי
מהדורה ראשונה ה'תשפ"ג

מהדורה זו יוצאת לאור תודות לתרומתה האדיבה של האישה היקרה

שולמית חנוכה

יהי רצון שתזכה לאריכות ימים טובים
ורוב נחת מכל יוצאי חלציה

©

כל הזכויות שמורות לצוות הטיפוס הוא שלך

אין לשכפל, להעתיק, לצלם, להקליט, לתרגם, לאחסן במאגר מידע,
לשדר, או לקלוט בכל דרך אחרת, כל חלק שהוא מהחומר בספר זה בארץ ובחו"ל.
שימוש מסחרי מכל סוג שהוא בחומר הכלול בספר זה אסור בהחלט
אלא ברשות מפורשת בכתב מהמחבר, או העורך.

להזמנות:
נתן חנוכה. 052-5735114
ניר. 050-7262725
info@hatipus.co.il
hatipus.co.il

תוכן עניינים

ר' אבא 23
ר' אבא בר זבדא 25
ר' אבהו 25
אבוה דשמואל 27
אביי [הכהן] 28
ר' אדא בר חמא 29
רב אחא 30
ר' אחא בר רב הונא 31
ר' אחא בריה דרבא 32
אליהו הנביא 32
ר' אליעזר בן יעקב 36
אלעזר בן מהבאי 37
ר' אלעזר בן עזריה 37
ר' אלעזר בן פדת 38
ר' אלעזר בן שמוע 40
ר' אמי 41
אמימר 42
ר' אסי 43
ר' אשי 44
רב ביבי 45
בר קפרא 46
רבן גמליאל [השני] 48
ר' הונא 49
רב הושעיא 51
הלל הבבלי [הזקן] 52
רב זביד 54
מר זוטרא 55
מר זוטרא חסידא 56
ר' זירא 57
רבי חלבו 58
רבי חנינא 59
רבי חנינא בנו של רבי יוסי הגלילי 61
רב חסדא הכהן 61
רבי טרפון הכהן 64
ר' יהודה בר יחזקאל 66
ר' יהודה בר אלעאי 67
ר' יוחנן 68
רבי יוסי בן חלפתא 70
רבי יוסי הגלילי 72
רב יוסף בר חייא 74
רב יוסף בר מניומי 75
ר' יוסף קארו 75

ניר. 050-7262725 | נתן. 052-5735114 | hatipus.co.il | info@hatipus.co.il
הטיפוס הוא שלך

רבי ינאי [רבה] 76
ר' יעקב בר אבא 77
ר' יצחק 77
ר' יצחק בר יוסף 78
ר' יצחק מגדלאה 78
ר' יצחק נפחא 79
ר' ירמיה 80
ר' ישמעאל [שמעון] בן יהוצדק 81
ר' ישמעאל ברבי יוסי [בן חלפתא] 81
ר"מ בעל הנס [ר' מאיר] 83
רב מנשיא בר יעקב 85
ר' מרי 86
רבי משה איסרליש [רמ"א] 87
רבינו משה בן מימון [הרמב"ם] 89
ר' נחמן בר יעקב 91
ר' נחמן בר יצחק [רנב"י] 92
סומכוס 93
רב סחורה 93
רב ספרא 94
עולא 96
ר' עוקבא בר חמא 98
ר' עקיבא [ר"ע] 99
ר' פפא 101
רב 102
רבא 103
רבה 105
רבה בר אבוה 106
רבה בר רב הונא 107
רבה בר בר חנה 110
רבי 111
רבינא [האחרון] 113
רבנאי 114
רחבה [דפומבדיתא] 114
רש"י 115
שמאי 117
שמואל 119
רבי שמעון בן אלעזר 120
רבן שמעון בן גמליאל [השלישי] 121
ר' שמעון בן לקיש 124
רבי שמעון בר יוחאי [רשב"י] 126
רבי שמעיה בר זעירא 127
ר' ששת 128

ניר. 050-7262725 | נתן. 052-5735114 | hatipus.co.il | info@hatipus.co.il
הטיפוס הוא שלך

הקדמה

כאשר אדם שומע על רב פלוני כמה אדם גדול הוא בתורה ומצוות ונעים הליכות, ושומע בהתלהבות גדולה כמה מעשיות אמת על אותו רב, ולסיום שומע מעשה מאדם שהיה עד לאותם מעלות של אותו רב פלוני וצידקותו.
כמה השפעה הושפע אותו אדם רק משמיעת המעשים על אותו רב, כמה הוא משתוקק ומצפה לראותו ולשתות בצמא את דברי קודשו ולהידבק במידותיו.

על אחת כמה וכמה בדורות שלפני בערך 1900 שנה סמוך לחורבן בית שני, תנאים ואמוראים קדושי עליון, מוסרי התורה שבעל פה שנמסרה להם במשך הדורות ממשה רבינו שקיבל מפי הקב"ה עד אליהם, וכל תורתם אמת לאמיתה וגבורתם וגדולתם אין לה שיעור ותפיסה.

כמה הידיעה על התנא, מי הוא ומה מעשיו, ואיך התייגע בתורה במסירות נפש ובלעדיו נשתכחה תורה מישראל, איך נדבק בקדושה ללא רחמים ואיזה גילויי קודש נתגלו בפניו, מי לא ירצה לידבק באדם כזה עצום ולשתות בצמא את דברי קודשו, כמה הושפע אותו אדם רק מהסיפור ומתגעגע אל אותו צדיק למרות שמעולם לא ראהו.

וכל זה למה?!

כך כותב הרבי הריי"ץ: כששומעים מעשה מהצדיק מתקשרים אל כוח המעשה של הצדיק, וכששומעים תורה של הצדיק מתקשרים אל כוח הדיבור של הצדיק.

נתבונן בכוונת הדברים: כשאדם שומע מעשה על רבי עקיבא הוא שואף לעשות מעשים ממש כמו רבי עקיבא, וכששומע או לומד מתורת ר"ע הוא שואף לדבר כמו ר"ע.
מי לא היה רוצה באמת לעלות למדרגות הקדושה של ר"ע!
עוד כותב הרבי הריי"ץ: הסיפורים מכניסים חיות בלימוד, בהבנה וגם במעשה של תורה ומצוות.
הסיפורים הם טל תורה המחייה.

אמרו חז"ל בתנא דבי אליהו רבה:

"חייב אדם לומר מתי יגיעו מעשי למעשה אבותיי".
יהי רצון שנדע עליהם לפחות ממה שרבותינו סיפרו וגילו לנו, נוכל להדבק במידותם וללמוד מהם כראוי את התורה.

info@hatipus.co.il | hatipus.co.il | 052-5735114 .נתן | 050-7262725 .ניר
הטיפוס הוא שלך

איסי בן יהודה היה מונה שבחן של חכמים [מסכת גיטין סז.]

ר"מ [בעל הנס]
חכם וסופר, כלומר: היה כותב מיד כל חידוש שנתחדש לו.

ר' יהודה בר אלעאי
חכם לכשירצה, כלומר: כל הזמנים שוים אצלו, בכל עת יכל להעמיק בחכמה ולהכנס לפנימיותה.

ר' טרפון
גל של אגוזים, כלומר: אם יטול אדם אגוז אחד מערימת אגוזים כל הערימה תיפול, כך ר"ט כל אדם שבא לשאול ממנו שאלה היה מביא לו ראיה מהתורה, מהמדרש, ממשנה, מהלכה ואגדה.

ר' ישמעאל [חברו ובר פלוגתא של ר"ע]
חנות מיוזנת, כלומר: כמו חנות שיינה מוכן בה תמיד והמוכר לא צריך לומר ללקוחותיו המתינו ואביא לכם, כך ר' ישמעאל שנצרך אדם ללמוד מפיו, תלמודו מזומן לו מיד וערוך בפיו.

ר' עקיבא
אוצר בלום, כלומר: כמו אוצר שמחולק לתאים כדי לשמור כל מין ומין בצורה מסודרת, כך ר"ע למד מרבותיו מכל הבא ליד, וחזר ושינן תלמודו עד שהיו סדורים בפיו, וכשנעשה גדול בתורה סידר לתלמידיו שיעוריו לפי נושאים.

ר' יוחנן בן נורי
קופת הרוכלים, כלומר: היה דומה לרוכל הבא לעיר שיש לו מכל דבר שמבקשים ממנו, כך ר' יוחנן ששאלו אדם במקרא משיבו, במדרש משיבו, ובכל ענין ששאל.

ר' אלעזר בן עזריה
קופה של בשמים, כלומר שיש בתוכה הרבה מינים, דומה לקופת הרוכלים, רק שלרוכל יש יותר מינים ומסודרים כל אחד ואחד שיהיה מוכן לו כשיבקשו ממנו.

ר' אליעזר בן יעקב [תלמיד ר"ע]
קב ונקי, לא לימד הרבה כשאר חביריו, אבל שכבר אמר הלכה בבית המדרש, אמרה נקיה [ברורה], ופירש רש"י שהלכה כמותו לעולם.

info@hatipus.co.il | hatipus.co.il | 052-5735114 .נתן | 050-7262725 .ניר
הטיפוס הוא שלך

ר' יוסי בן חלפתא [תלמיד ר"ע] נימוקו עמו, הלכה כמותו בכל מקום, במשנה ובברייתא נגד חביריו משום שנימוקו עמו, כלומר: היה מיישב ונותן ביאור והסבר לכל דבריו.

ר' שמעון בר יוחאי [תלמיד ר"ע] טוחן הרבה ומוציא קימעא, כלומר: לומד הרבה ושוכח קצת, וגם מה ששכח זה רק הסובין [הפסולת, כלומר הדברים שלא נראו לו שהלכה כמותם].

תנאים

הפירושים וההסברים והפרטים שלימד ה' את משה בעל פה, על כל אחת ממצוות התורה שבכתב, רבי יהודה הנשיא וחכמי דורו הנקראים תנאים, אספו את כל ההלכות ודברי חכמים, והמחלוקות מימות משה רבינו ועד ימיו של רבי, וקבעו איזו מסורת היא המדוייקת ביותר, וחתמו זאת בששה סדרי משנה.

אחרי חורבן בית שני, בשנת 3828 לבריאת העולם, ארבעה דורות תנאים, והם:

דור	נשיא	חכמי הדור
ראשון	רבן יוחנן בן זכאי [יבנה]	ר' אליעזר בן הורקנוס, ר' יהושע בן חנניה, ר' אלעזר בן ערך, ר' חנינא בן דוסא, ר' נחוניא בן הקנה, נחום איש גמזו, ר' יהודה בן בתירא.
שני [3840]	רבן גמליאל [יבנה]	ר' טרפון, ר' עקיבא, ר' אלעזר בן עזריה, ר' יוסי הגלילי, ר' יוחנן בן נורי, ר' ישמעאל בן אלישע.
שלישי [3881]	רבן שמעון בן גמליאל. [אושא]	תלמידי ר' עקיבא, ר' נתן הבבלי, ר' אלעזר [בנו של ר' יוסי הגלילי]
רביעי [3910]	רבי יהודה הנשיא [ציפורי]	ר' ישמעאל ברבי יוסי, ר' פנחס בן יאיר, ר' שמעון בן חלפתא, בר קפרא, ר' אלעזר ברבי שמעון בר יוחאי.

אמוראים [מתרגמים, מפרשים]

חכמי התלמוד בדורות שאחרי חתימת המשנה, שפירשו את המקורות התנאים [משניות, ברייתות], מדוע? מכיון שאין להוסיף, או לגרוע מדברי המקור התנאי, האמוראים יכולים רק לפרש, ואינם יכולים לחלוק על מקור תנאי, אלא אם כן יביאו ראיה ממקור תנאי אחר.

info@hatipus.co.il | hatipus.co.il | 052-5735114 נתן. | 050-7262725 ניר.
הטיפוס הוא שלך

השלמת חיבור המשנה, בשנת 3978 לבריאת העולם, ו - 150 שנה אחרי חורבן בית שני, והמעבר לתקופת האמוראים.

דור	אמוראי ארץ ישראל	אמוראי בבל
ראשון [3980]	רבי חייא רבה, בר קפרא, ר' אפס, ר' חנינא בר חמא, רבן גמליאל בר רבי, ר' שמעון בר רבי, ר' ינאי, ר' הושעיא.	רב, שמואל, ר' שילא, אבוה דשמואל, לוי, מר עוקבא.
שני [4010]	ר' יוחנן, ר' שמעון בן לקיש, ר' יוסי בר חנינא, ר' שמלאי, ר' יעקב בר אידי.	ר' הונא, ר' יהודה בר יחזקאל, ר' נחמן בר יעקב, ר' כהנא, רבה בר אבוה, חייא בר רב, ר' ירמיה בר אבא.
שלישי [4060]	ר' אלעזר בן פדת, ר' אבהו, ר' אמי, ר' אסי, ר' זירא, ר' שמואל בר נחמני, ר' אבין, ר' יאשיה.	ר' חסדא, ר' המנונא, רבה, ר' יוסף, ר' נחמן, ר' ששת, עולא, רבה בר רב חנה, ר' הונא בר חייא, רבה בר רב הונא, ר' מרי בר רב הונא, ר' הונא בר חיננא, ר' ספרא.
רביעי [4099]	ר' ירמיה, ר' יונה, ר' יוסי, ר' אחא, ר' חגי.	אביי, רבא, רמי בר חמא, ר' נחמן ברי יצחק, ר' אדא בר אהבה, ר' דימי, רבה בר מתנה, ר' הונא בר יהודה.
חמישי [4113]	ר' מנא, ר' תנחומא, ר' ברכיה, ר' חזקיה, ר' יוסי בר אבין. [נפסקו הסמוכים בארץ ישראל]	ר' נחמן בר יצחק, ר' פפא, ר' חמא, ר' הונא בריה דרב יהושע, רבינא, ר' זביד.
שישי [4128]		ר' אשי, ר' הונא בר רב נתן, אמימר, מר זוטרא, ר' יימר, מרימר.
שביעי [4187]		ר' אידי בר אבין, מר בר רב אשי, ר' אחא בריה דרבא, רבינא [האחרון] רפרם.

ניר. 050-7262725 | נתן. 052-5735114 | hatipus.co.il | info@hatipus.co.il
הטיפוס הוא שלך

דור ראשון לאמוראים, בדורו של רבי יוחנן, רבי יוסי בר חנינא ורבי שמעון בן לקיש היו חבריו, ואחרי מות רבי יוחנן ישב עם בית הדין של רבי אמי ורבי אסי ורב חייא בר יוסף תלמידי רבי יוחנן. [חולין פ"ק] - ישב עם רבי יצחק נפחא ורבי חנינא בר פפי ושלושתם הוסמכו להורות לרבים. [גיטין כט:], והיה משתבח בבנו אבימי שקיים מצוות כיבוד אב ואם, **והיו לו חמישה בנים וכולם הוסמכו להורות הלכה.** וכשנפטר רבי אבהו, הורידו עמודים של קיסרי דמעות [מועד קטן כה:]

רבי אבהו היה קרוב למלכות, **וכך מסופר,** כשהיה מגיע מבית המדרש לבית הקיסר לדבר איתו בצרכי ציבור, יצאו הנשים החשובות של בית הקיסר לקראתו, והיו שרות לפניו: נשיא בעמו, ומנהיג לאומתו, שהיה פרנס וקרוב למלכות רומי, אור המאיר, וכוונתן על יפיו שהיה קלסתר פניו מבהיק, **"ברוך בואך לשלום"**, כלומר: שרבי אבהו הוא ברכה להקב"ה שהביאו לשלום, או תפילה: **"יהי רצון שיהא בואך לשלום".** [סנהדרין יד.]

וכך היה מעשה עם רבי יוחנן:

כשבא לטבריה ראו אותו תלמידי רבי יוחנן, וראו שפניו מאירים כמו שמש, אמרו לרבם, רבי אבהו מצא מציאה ובגלל זה פניו מאירים כל כך, שאל רבי יוחנן את רבי אבהו, איזה דבר חדש שמעת שיש לך הנאה גדולה ממנו ? אמר לו שמעתי תוספתא / ברייתא חדשה שלא ראה אותה מימיו, וראה בה דברים חדשים ולכן הוא שמח הרבה, קרא עליו רבי יוחנן את הפסוק: **"חָכְמַת אָדָם תָּאִיר פָּנָיו"** [קהלת ח,א][ירושלמי שקלים]

אמר רבי אבהו: בתחילה חשבתי לעצמי שאני ענוותן, עד שיום אחד, ראיתי את רבי אבא שהיה מעכו, שהיה מתורגמנו משמיע לרבים באופן אחר ממה שהיה רבי אבא אומר לו, ובכל זאת לא הקפיד רבי אבא, אמרתי בלבי, אם זה כך, איני עניו ביחס לרבי אבא.

ומה היא ענותנותו של רבי אבהו? יום אחד, אשתו של מתורגמנו של רבי אבהו, זה שהיה מתכופף ושומע מפי רבי אבהו את הדרשה, ומשמיע אותה לרבים, אמרה לאשתו של רבי אבהו: בעלי אינו צריך בכלל את בעלך, מכיון שהוא חכם כמותו בדיוק, ומה שהוא מתכופף לשמוע מבעלך ומתרומם מעליו, אין זה אלא משום כבוד שהוא נותן לבעלך, הלכה אשתו וסיפרה לרבי אבהו, שכך וכך אמרה לה אשתו של המתורגמן, **אמר רבי אבהו לאשתו:** מה איכפת לך אם אכן כך הדבר, סוף סוף ממני וממנו יחדיו מתקלס ומעלה שמו יתברך, ומה משנה לך הדבר, האם משמיע אני לו, או שהוא יודע את הדברים מעצמו.

info@hatipus.co.il | hatipus.co.il | 052-5735114 נתן. | 050-7262725 ניר.
הטיפוס הוא שלך

עוד מענותנותו של רבי אבהו:

רבי אבהו ורבי חייא בר אבא, הגיעו יחד לעיר אחת, וכיבדו אותם לשאת דרשה לרבים.
רבי אבהו דרש בדברי אגדה, ורבי חייא בר אבא בדבר הלכה, רוב הציבור הניחו את רבי חייא בר אבא שדיבר בהלכה, והלכו לשמוע את דרשתו של רבי אבהו בדברי אגדה. חלשה דעתו של רבי חייא בר אבא, בכדי להרגיע אותו, אמר לו רבי אבהו אמשול לך משל למה הדבר דומה:
לשני בני אדם, שהאחד היה מוכר אבנים טובות ומחירם יקר, והשני מוכר כל מיני מחטין שמחירם זול, וכי על מי קופצין בני האדם, לא על זה שמוכר דברים זולים ?!
אף אני, לא באים אליי משום חשיבות דבריי, אלא אדרבה מפני שהם זולים.

רבי אבהו עשה עוד מעשה אחד כדי להפיס את דעתו של רבי חייא: כל יום היה מלוה רבי חייא בר אבא את רבי אבהו עד לביתו, משום כבוד הקיסר, כי רבי אבהו היה אהוב ונשוא פנים בבית הקיסר, ואילו באותו יום שבו היה המעשה, ליוה רבי אבהו את רבי חייא לביתו, ולמרות הכל, לא נתיישבה דעתו של רבי חייא. [סוטה מ.]

כתוב בפסוק: "**עַד אֲשֶׁר אָבֹא אֶל אֲדֹנִי שֵׂעִירָה**" [בראשית לג,יד] אמר רבי אבהו: בדקנו בכל המקרא ולא מצאנו שהלך יעקב אבינו אל עשו להר שעיר מימיו, וכי יכול להיות שיעקב אבינו מרמה ? אלא לעתיד לבוא יגיע יעקב אבינו אל הר שעיר, כמו שכתוב: "**וְעָלוּ מוֹשִׁעִים בְּהַר צִיּוֹן לִשְׁפֹּט אֶת הַר עֵשָׂו**". [עובדיה א,כא] [מדרש רבה: עח, יד]

אמר רבי אבהו: מקום שבעלי תשובה עומדין, צדיקים גמורים אינם עומדין, שנאמר: "**שָׁלוֹם שָׁלוֹם לָרָחוֹק וְלַקָּרוֹב**" [ישעיה נז,יט] משמע מהפסוק, שיש התייחסות לרחוק, שהיה רחוק וחזר בתשובה, ומקדימו בפסוק לפני הקרוב, שהוא הצדיק הקרוב לה'. [ברכות לד:]

אביי [הכהן]

אמורא בדור הרביעי לאמוראים ונקרא שמו נחמני על שם סבו, וקודם שנולד מת אביו, ואחרי שנולד מתה אימו. אביי ראשי תיבות "**אֲשֶׁר בְּךָ יְרֻחַם יָתוֹם**" [הושע י"ד, ד] והיה גלגול יותם בן עוזיה שהיה נקרא גם ירוחם.

רבה האמורא היה דודו, וקראו נחמני משום שהיה לו כבן, והיה מבית עלי ואביו נקרא כייליל, כשלמד עם תלמידיו לא היו מניחים אותו לישא את כפיו בברכת כהנים, לפי שהיו לומדים ולא רצו שיפסיק. כשסיים תלמיד מסכת אחת, היה עושה יום טוב לרבנן.

ניר. 050-7262725 | נתן. 052-5735114 | hatipus.co.il | info@hatipus.co.il
הטיפוס הוא שלך

רבא חבירו ובן מחלוקתו, ומקטנותם למדו אביי ורבא תורה מרבה. אביי תלמיד חבר לר' יוסף שהיה ראש הישיבה בפומבדיתא, ואחרי מותו היה אביי ראש הישיבה ואחריו רבא. כשהיה אביי שמח, היה אומר: הריני כבן עזאי, שעל ידי שמחה משך את נפשות הגרים.

משבחיו ואימרותיו

- **אמר רב קטינא:** ששת אלפים שנה יתקיים העולם ואלף שנה יהיה חרוב [באלף השביעי הכנה לעולם הבא] שנאמר: [ישעיה ב, יז] "**וְנִשְׂגָּב ה' לְבַדּוֹ בַּיּוֹם הַהוּא**". **אביי אמר:** שני אלפי שנה חרוב [באלף שביעי והשמיני] שנאמר: [הושע ו, ב] "**יְחַיֵּנוּ מִיּוֹמָיִם בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי יְקִימֵנוּ וְנִחְיֶה לְפָנָיו**", ומהיכן למדנו שיומו של הקב"ה אלף שנה ?! שנאמר "**כִּי אֶלֶף שָׁנִים בְּעֵינֶיךָ כְּיוֹם אֶתְמוֹל כִּי יַעֲבֹר**" [תהילים צ, ד - סנהדרין צ"ז.]

- היו נותנים לאביי שלום ממתיבתא דרקיע בכל ערב שבת והיה עוסק בתורה ובגמילות חסדים וחי שישים שנה. [ראש השנה י"ח]

גדולתו של אביי

אביי היה מהלך בדרך עם תלמידיו, לימינו ר' פפא ולשמאלו ר' הונא בריה דרב יהושע, ראה אביי את השד "קטב מרירי" שבא לקראתו משמאלו, אמר אביי לר' פפא לעבור לצד שמאל ולר' הונא לימין, בכדי שר' הונא לא יהיה מול השד, א"ר פפא לאביי רבו: מדוע אינך חושש לי שאהיה מול השד? א"ל אביי: אתה עשיר ויש לך מזל לכן איני חושש שתינזק. [פסחים קי"ד]

חכמתו

ר' אחא בר יעקב שלח את בנו ר' יעקב ללמוד תורה מפי אביי, כשחזר ר' יעקב לביתו, ראה אביו שתלמודו לא ברור בידו, א"ל אני ממולח יותר ממך, תשאר כאן ואני אלך ללמוד תורה אצל אביי, שמע אביי שר' אחא בר יעקב מגיע ללמוד תורה אצלו.

בבית מדרשו של אביי היה מזיק וכוחו היה גדול, עד כדי כך שגם ביום היה מזיק לתלמידים בבית המדרש, מה עשה אביי? אמר לתלמידיו שאף אחד לא יארח את ר' אחא בביתו ובעל כרחו יצטרך לישון בבית המדרש, ומחמת חסידותו של ר' אחא בר יעקב יתכן שייעשה נס ויהרוג את המזיק, וכך היה, ישן ר' אחא בבית המדרש ונגלה לפניו אותו מזיק, ונדמה לו כמו תנין בעל שבעה ראשים, התפלל ר' אחא, ובכל כריעה שכרע בתפילה, הוריד למזיק ראש אחד עד שהרגו. [קידושין כ"ט:]

ניר. 050-7262725 | נתן. 052-5735114 | info@hatipus.co.il | hatipus.co.il
הטיפוס הוא שלך

ר' פפא

אמורא בדור רביעי לאמוראים, סתם ר' פפא הכתוב בגמרא, הוא תלמידו של רבא. היה עשיר [סוף הוריות] ורבא קרא לו סודני, **ופירש רש"י:** שהיה מבשל שכר [עראק] [ברכות מד:] אמר ר' פפא: אם לא עשיתי שכר לא התעשרתי.

ישב בתענית על שאמר הני [אלו] רבנן, כלומר: לא פנה בלשון של כבוד לחכמים [סנהדרין ק' רע"א] היה לראש הישיבה בעיר נירש קרוב לסורא אחרי רבא ואביי [ברכות נז.] חבריו: ר' נחמן בר יצחק, ר' הונא בריה דר' יהושע, ר' עינא סבא ור' יהודה.

מאימרותיו

אמר ר' פפא: אם יתבטלו גסי הרוח מישראל ["סִיגָיִךְ"] יתבטלו המכשפים הפרסיים שמצערין את ישראל ["בְּדִילָיִךְ"] כמו שכתוב: "**וְאֶצְרֹף כַּבֹּר סִיגָיִךְ וְאָסִירָה כָּל בְּדִילָיִךְ**". [ישעיה א, כה]

אם יתבטלו דייני ישראל הרעים, השופטים שלא בצדק ["מִשְׁפָּטַיִךְ"] יתבטלו שופטי הגויים שגם הם שופטים את ישראל שלא בצדק ["אֹיְבֵךְ"] כמו שכתוב: "**הֵסִיר יְהוָה מִשְׁפָּטַיִךְ פִּנָּה אֹיְבֵךְ**" [צפניה ג, טו]

חכמתו

שד היה משמש בביתו של ר' פפא, יום אחד הלך להביא מים מהנהר והתעכב, כשחזר, **שאלוהו מדוע התעכבת? אמר להם:** חיכיתי עד שיעברו המים שהמזיקין שתו מהם, כדי שלא תשתו מהם ותבואו לידי סכנה.

לאחר מכן, ראה השד שבביתו של ר' פפא לפני ששותים בני הבית מים, שופכים מעט מים לארץ ואחר כך שותים, **אמר לר' פפא:** אם הייתי יודע שאתם רגילים לעשות כך, לא הייתי מתעכב, משום שאין לחשוש למזיקין אחרי ששפכתם מעט מים. [חולין קה:]

גדולתו

כשנסתלק רבא לבית עולמו, הלכו תלמידיו: ר' הונא בר מנוח, ר' שמואל בר אידי, ור' חייא מווסתניא [שם מקום] ללמוד תורה לפני ר' פפא, ובכל פעם שאמר הלכה ולא נראו להם דבריו, רמזו אחד לשני שלא נראים הדברים.

חלשה דעתו של ר' פפא, והראו לו בחלום הלילה את הפסוק: "וָאַכְחִיד אֶת שְׁלֹשֶׁת הָרוֹעִים בְּיוֹם אֶחָד" [זכריה יא, ח], כלומר: משמיים רצו להענישם, כיוון שביישו את ר' פפא, כמו שאמרו חז"ל: "כל המבזה תלמיד חכם אין רפואה למכתו", ר' פפא שלא רצה שיענשו בגללו, אמר להם למחרת: לכו ללמוד אצל רב אחר, כדי שלא תענשו בגללי. [תענית ט:]

info@hatipus.co.il | hatipus.co.il | 052-5735114 נתן. | 050-7262725 ניר.
הטיפוס הוא שלך

רבא

אמורא בדור רביעי לאמוראים, סתם רבא הכתוב בגמרא, הוא: רבא בר יוסף בר חמא, בן מחלוקתו של אביי. רבותיו: רבה, ר' חסדא, ורבו המובהק ר' יוסף.
נולד ביום שהסתלק ר' יהודה בר יחזקאל [תלמיד שמואל] לבית עולמו [קידושין ע"ב:] ומקומו היה במחוזא שבבבל. נשא לאשה את בת ר' חסדא, והיה ראש הישיבה י"ד שנה, וחי עוד כ"ח שנה אחרי שנסתלק ר' יוסף [רבו המובהק] לבית עולמו.

משבחיו ואימרותיו

- **אמר רב יצחק:** אין בן דוד בא עד שתתהפך כל המלכות למינות. אמר רבא מהיכן למדנו זאת? כתוב: "**כֻּלּוֹ הָפַךְ לָבָן, טָהוֹר הוּא**" [ויקרא יג, יג] כלומר: כשפשט נגע הצרעת בכל העור "**כֻּלּוֹ הָפַךְ לָבָן**" ואזי "**טָהוֹר הוּא**", וכך: שתתפשט המינות בכל הממשל בדור האחרון ויהפכו למינים, אזי "**טָהוֹר הוּא**" כלומר: תבוא הגאולה. [סנהדרין צ"ז.]

- **אמר רבא:** וכן נשנה בבית המדרש של ר' ישמעאל: עד גיל עשרים שנה יושב הקב"ה ומצפה לאדם מתי ישא אשה, כיוון שהגיע לגיל עשרים ולא נשא, אומר הקב"ה: תיפח עצמותיו.

- רבא ביקש מאחיו ר' סעורם, לפייס את מלאך המוות שלא יצער אותו ביום מיתתו, וכן ר' נחמן ביקש מרבא, שיבקש מהמלאך שלא יצערו [פסחים ע"א.]

- כשהיה נפרד רבא מרבו ר' יוסף, היה הולך לאחוריו, עד שרגליו היו נפצעות מאיסקופת דלתו של ר' יוסף, ונשטפה האיסקופה בדם, אמרו לר' יוסף כיון שהיה סגי נהור [עיוור] וברכו ר' יוסף: יהי רצון שירום ראשך על כולם, ונהיה רבא ראש ישיבה [יומא נ"ג.]

- הלכה כרבא משום שהוא אחרון, וכתב הר"ן [רבינו ניסים] שהוא נקרא אדון הגמרא יותר מכולם. וחי קרוב לע"ד שנה.

מסירות נפש על התורה

צדוקי אחד ראה את רבא בזמן לימודו, ואצבעות ידיו היו מונחות תחת רגליו ונלחצות עד שיוצא מהם דם, רבא מגודל עיונו של בתורה לא הרגיש כלום.

אמר הצדוקי לרבא: עם פזיז אתם, שקידמתם נעשה לנשמע וקבלתם תורה, היה לכם קודם לבדוק אם אתם יכולים לעמוד בכך, ואחר כך לקבל את התורה, ועדיין אתם עומדים בפזיזותכם,

ניר. 050-7262725 | נתן. 052-5735114 | hatipus.co.il | info@hatipus.co.il
הטיפוס הוא שלך

בדיוק כמו שאינך שם לב למה שקורה לך, ודם שותת מאצבעות ידך.

אמר לו רבא: אנחנו עם ישראל, הלכנו עם הקב"ה בתום לב וסמכנו עליו, שאינו נותן לנו דבר שאיננו יכולים לעמוד בו, ונאמר עלינו: "**תְּמַת יְשָׁרִים תַּנְחֵם**" [משלי יא, ג], ואתם שהולכים בעלילה נגדנו, עליכם נאמר: "**וְסֶלֶף בּוֹגְדִים יְשָׁדֵם**" [המשך הפסוק] [שבת פח.]

מעשה פלאי

אדם אחד התחייב מלקות בבית דינו של רבא ומת מחמת המלקות, נשמע הדבר בבית מלך פרס הנקרא "שבור", רצה המלך להעניש ולצער את רבא.

אמרה לו אימו, ששמה "איפרא הורמיז", לא כדאי לך להתעסק עם היהודים, ומדוע? משום שכל מה שמבקשים מריבונם הוא עושה להם, אמר "שבור" לאימו: מה הדבר שמבקשים? אמרה לו: מבקשים גשמים ומוריד להם. אמר לאימו: בחורף אין זו ראיה, משום שיכול להיות שבזמן שבקשו, בין כה וכה היה צריך לרדת גשם, נראה אותם שיבקשו בקיץ ויירד גשם, ואז נדע שהקב"ה נענה לבקשתם.

שלחה "איפרא הורמיז" לרבא: כוין דעתך ובקש שירד גשם עתה, ביקש רבא רחמים ולא ירד גשם, אמר רבא לפני הקב"ה: ריבונו של עולם, אבותינו סיפרו לנו את את הניסים והנפלאות שעשית בימיהם, ואנו בעינינו לא ראינו ניסים, משאמר רבא כך, ירד גשם עד שנשפכו המים דרך המרזבים בציפורי ושטפו את הרחובות עד שהגיעו לנהר החידקל שבבבל.

בא אביו של רבא בחלומו ואמר לו: האם יש מי שמטריד את הקב"ה להוריד גשם שלא בזמנו! הלילה אל תישן על מיטתך שאתה רגיל, אלא תישן במיטה אחרת. עשה רבא כמו שאמר לו אביו, ולמחרת ראה סימנים של סכינים על מיטתו לפי שרצו השדים להרגו וחתכו את מיטתו. [תענית כד:]

info@hatipus.co.il | hatipus.co.il | 052-5735114 .נתן | 050-7262725 .ניר
הטיפוס הוא שלך

מייל: hatipus123@gmail.com
טלפון: 050-7262725
אתר: hatipus.co.il

הטיפוס הוא שלך

הטיפוס הוא שלך